

Patvirtinta
Druskininkų M.K. Čiurlionio
meno mokyklos direktoriaus
2020 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr.V1-100

**DRUSKININKŲ MIKALOJAUS KONSTANTINO ČIURLIONIO
MENO MOKYKLA**

**PUČIAMŪJŲ INSTRUMENTŲ
UGDYMO PROGRAMA**

Parengė:
mokytojas ekspertas **Juozas Mikolainis**
vyr. mokytojas **Vytautas Andruškevičius**
mokytojas **Vitalius Miesčionaitis**

**Druskininkai
2020 m.**

Druskininkų M.K.Čiurlionio meno mokyklos pučiamųjų instrumentų ugdymo programų turinys diferencijuojamas, organizuojamas pagal mokinių poreikius, gebėjimus bei brandą.

Pradinio muzikinio formąlyjį švietimą papildančio ugdymo programa (1-3 klasės). Paskirtis - suteikti mokiniui pasirinktu pučiamuoju instrumentu muzikavimo pradmenis. Programos apimtis - 204 val.(2 val. per savaitę).

Pagrindinio muzikinio formąlyjį švietimą papildančio ugdymo programa (4-7 klasės). Paskirtis - tobulinti mokinio pasirinktu pučiamuoju instrumentu muzikavimo įgūdžius.

Pagrindinio išplėstinio muzikinio ugdymo programoje (8-9 klasės). Paskirtis – plėtoti ir gilinti mokinio pasirinktu pučiamuoju instrumentu muzikavimo įgūdžius. Programos apimtis - 68 val. (1 val. per savaitę).

Antrojo - pasirinkto pučiamojo muzikos instrumento ir neformalaus švietimo programa (1-4 mokymo metai). Paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti pasirinkto pučiamojo instrumento muzikavimo patirtį. Programos apimtis – 68-136 val.(0,5-1 val. per savaitę).

Ugdymo programa orientuota į veiklą (koncertai, festivaliai, konkursai, meniniai projektai). Programos **tikslas** – suteikti mokiniui pradinės muzikos žinias, muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius ir bendrųjų ir dalykinių muzikinių kompetencijų.

Programos uždaviniai:

- plėtoti mokinių meninius ir kūrybinius gebėjimus;
- sudaryti mokiniams galimybę rinktis savo poreikius, gebėjimus atitinkančias muzikinio ugdymo formas;
- formuoti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis;
- tenkinti pažinimo ir individualios muzikinės raiškos poreikius, ugdyti muzikalumą.

Muzikavimo uždaviniai:

- atskleisti muzikinius gebėjimus, puoselėjant prigimtinių vaiko muzikalumą;
- formuoti taisyklingo instrumento valdymo ir laikysenos įgūdžius;
- pažinti muzikinės kalbos priemones;
- gilinti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis;
- parenkant įvairiapusį repertuarą supažindinti su muzikos žanrų bei stilių įvairove;
- skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus, improvizacinius gebėjimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.

Muzikavimą sudaro trys veiklos sritys:

- muzikavimo atlikimo įgūdžių įvaldymas;
- muzikos kūrinių interpretavimas;
- muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

Turinys, metodai ir priemonės

Turinys	Metodai	Priemonės
1.Muzikos instrumento pažinimas		
1.1. Pučiamųjų instrumentų technika. (Gamos, pratimai). 1.2.Technikos rūšys (etiudai, techniškos pjesės). 1.4.Ivairių stilių ir epochų kūrinių rengimas (pjesės). 1.5.Solo, ansamblinis muzikavimas.	1.Aiškinamasis. (Naujos medžiagos dėstymas, aiškinimas, pokalbis – mokytojas nagrinėja kompozitoriaus gyvenamos epochos stiliaus ypatumus, kūrinio formą, charakterį).	Pasirinktas muzikos instrumentas. Natos. Kompiuterinės muzikos programos Garso ir vaizdo įrašai Internetas.

1.6.Mokinio rengimas viešioms pasirodymams (konkursams, festivaliams, koncertams). 1.7.Muzikinis mąstymas (skaitymas iš lapo, grojimas iš klausos).	2. Demonstravimo. Kūrinių iliustracija. (Mokytojas demonstruoja kūrinių). 3. Praktinis. (Grojimas pasirinktu instrumentu).	Kompiuterinės internetinio socialinio komunikavimo programos
--	---	--

Programos turinys individualizuojamas, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio gebėjimus, poreikius ir pasiekimus. Pradiniu pučiamuoju instrumentu rekomenduojama išilginė fleita ir, atsižvelgiant į mokinio brandą, pereiti prie pasirinkto pučiamojo muzikos instrumento. Pagrindiniu instrumentu pasirinkus išilginę fleitą, 3-4-aisiais mokymo metais šalia sopraninės fleitos privaloma pradėti groti altine išilgine fleita.

Pradinio ir pagrindinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa skirstoma į lygius: A, B ir C. C lygis taikomas ir neformaliai švietimui bei antrojo (pučiamojo) instrumento dalykui.

A lygis – parinkdamas mokiniui individualią programą pedagogas stengiasi maksimaliai atskleisti ir ugdyti mokinio muzikinius ir techninius gebėjimus.

B lygis – parinkdamas mokiniui individualią programą, pedagogas įvertina mokinio sugebėjimus ir pažangą. Todėl į repertuarą leidžiama įtraukti kūrinius iš žemesnių klasių.

C lygis – individuali programa sudaroma atsižvelgiant į mokinio pasirinktą modulį, kontaktinio laiko trukmę ir individualų besimokančiojo progresą.

Pagrindinio išplėstinio muzikinio ugdymo programa skirta mokiniams, baigusiems mokyklos pagrindinio formalųjį švietimą papildančiai ugdymo programą, turintiems muzikinių pasiekimų, pageidaujantiems toliau plėtoti meninės saviraiškos gebėjimus, gilinti muzikos dalykinės kompetencijos pagrindus. Pagrindinio išplėstinio muzikinio ugdymo programoje yra privalomi du branduolio dalykai: muzikos instrumentas, ansamblinis ar orkestrinis muzikavimas.

PRADINIO MUZIKINIO FORMALŪJĮ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I klasė

Programos apimtis 68 val.

Pažintis su instrumentu (pučiamojo instrumento dalių pavadinimai, jo sudėjimo ir išardymo tvarka, instrumento priežiūra).

Parengiamieji kvėpavimo, ambušiūro, laikysenos pratimai. Klausos ir ritmo lavinimas. Pirmosios žinios apie muzikinį raštą.

Per mokslo metus rekomenduojama įsisavinti diatoninių garsų pirštuotę vienos oktavos diapazone, rekomenduojama pagroti 1-2 gamas vienos oktavos ribose, 10-12 pratimų, etiidų ir pjesių, 2-4 ansambliai.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetį groti neprivaloma.

II pusm.- akademinis koncertas - 2 skirtingo charakterio pjesės.

II klasė
Programos apimtis: 68 val.

Muzikos suvokimo ugdymas. Dažniausiai pasitaikantys kūrinių charakterį, atlikimo tempą bei dinamiškus atspalvius nusakantieji terminai.

Tobulinami ir vystomi grojimo pučiamuoju instrumentu įgūdžiai. Tolimesnis klausos lavinimas. Intonacija, ritmas, garso kokybė.

Toliau įsisavinama diatoninių ir chromatinių garsų pirštuotė, plečiamas grojimo diapazonas atsižvelgiant į instrumento specifiką ir mokinio progresą.

Detache ir *legato* štrichai, šių štrichų derinių lavinimas.

Per mokslo metus rekomenduojama groti mažorines minorines gamas su tonikos kvintakordu iki vieno alteracijos ženklo imtinai, 2-6 etiudus, 4-6 pjeses, 2-4 ansambliai.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis - koncertas tėveliams - 2 skirtingo charakterio pjesės. Koncerte galima groti vieną pjesę, kitą – atsiskaityti klasėje.

II pusmetis - akademinis koncertas - 2 skirtingo charakterio pjesės.

II pusb. technikos įgūdžių kontrolinė pamoka – 1 gama, 1 etiudas.

III klasė
Programos apimtis 68 val.

Tolesnis grojimo pučiamuoju instrumentu įgūdžių lavinimas. Grojimo štrichų (*detache*, *legato*, *staccato*, ir jų derinių) tobulinimas. Atsižvelgiant į mokinio progresą ir instrumento specifiką plečiamas grojimo diapazonas, pradedama įsisavinti diatoninių ir chromatinių garsų pirštuotę antroje oktavoje.

Per mokslo metus rekomenduojama groti mažorines minorines gamas su tonikos kvintakordu iki dviejų alteracijos ženklų imtinai, 2-6 etiudus, 4-6 pjeses, 2-4 ansamblius.

Atsiskaitymo būdai:

I pusb. koncertas tėveliams – 2 skirtingo charakterio pjesės. Koncerte galima groti vieną pjesę, kitą – atsiskaityti klasėje.

II pusb. - keliamasis egzaminas – 2 skirtingo charakterio pjesės, 1 etiudas.

II pusb. technikos įgūdžių kontrolinė pamoka – 1 gama, 1 etiudas.

Mokinių pasiekimai:

I. Veiklos sritis - muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas	
Nuostata – įgyti pradinius muzikavimo įgūdžius	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, naudojant muzikos instrumentą.	1. Pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 2. Žinoti garsų ar pauzių trukmę; 3. Žinoti pagrindinius dinamikos ženklus.
2. Taisyklingai sėdinti / stovinti, išgauti kokybišką garso.	1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos / laikysenos reikalavimus; 2. Nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus, pirštuotę; 3. Įvardinti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus.
II. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą	

Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemonės muzikos kūrinio atskleidimui	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką	1. Paaiškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinytis), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus
2. Atliekant kūrinius laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	1. Įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2. Paaiškinti kūrinyje esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
III. Veiklos sritis - muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 2. Mokyti sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3. Mokyti susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 2. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

**PAGRINDINIO MUZIKINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO
PROGRAMA
IV klasė**

Programos apimtis 68 val.

Garso kokybės, dinamikos, intonacijos, ritmo, štrichų tobulinimas. Štrichų deriniai. Per mokslo metus rekomenduojama groti mažorines minorines gamas aštuntinėmis, triolėmis, šešioliktinėmis iki trijų alteracijos ženklų imtinai, 2-6 etiudas, 4-6 pjeses, 2-4 ansamblius.

Atsiskaitymo būdai:

I pusm. koncertas tėveliams -2 skirtingo charakterio pjesės. Koncerte galima groti vieną pjesę, kitą – atsiskaityti klasėje.

II pusm. akademinis koncertas - 2 skirtingo charakterio pjesės.

II pusm. technikos įgūdžių kontrolinė pamoka - 1 gama, 1 etiudas.

V klasė

Programos apimtis 68 val.

Sistemingas motorikos, pirštų “bėglumo” vystymas ir lavinimas. Tolesnis gamų per dvi oktavas tobulinimas (intonacija, garso kokybė).

Per mokslo metus rekomenduojama groti mažorines minorines gamas aštuntinėmis, triolėmis, šešioliktinėmis iki keturių alteracijos ženklų imtinai, 2-6 etiudas, 2-4 ansamblius.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis – koncertas tėveliams - 2 skirtingo charakterio pjesės. Koncerte galima groti vieną pjesę, kitą – atsiskaityti klasėje.

II pusmetis- akademinis koncertas - 2 skirtingo charakterio pjesės.

II pusb. technikos įgūdžių kontrolinė pamoka -1 gama, 1 etiudas.

**VI KLASĖ
Programos apimtis 68 val.**

Pradiniai naujo kūrinio ruošimosi savarankiškai įgūdžiai – kūrinio formos, įkvėpimo vietų kūrinyje nustatymas.

Tolesnis štrichų, jų derinių tobulinimas.

Mažorinių minorinių gamų iki keturių alteracijos ženklų grojimas kuo pilniau išnaudojant instrumento diapazoną, tonikos kvintakordo apvertimai.

Per mokslo metus rekomenduojama pagroti 2-6 etiudus, 4-6 pjeses, 2-4 ansamblius, 1 stambią formą.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis - koncertas tėveliams – 2 skirtingo charakterio pjesės. Koncerte galima groti vieną pjesę, kitą – atsiskaityti klasėje.

II pusmetis - akademinis koncertas - stambi forma, pjesė.

II pusb. technikos įgūdžių kontrolinė pamoka – 1 gama, 1 etiudas.

**VII klasė
Programos apimtis 68 val.**

Tolesnis muzikinių ir atlikimo įgūdžių tobulinimas. Dinamikos ir garso atspalvių įvairinimas. Savarankiško naujų pjesių, etiudų ruošimo įgūdžių lavinimas (kūrinio forma, frazuotė, įkvėpimo vietos, kūrinio charakteris, stilius).

Per mokslo metus rekomenduojama groti mažorines minorines gamas (aštuntinėmis, triolėmis, šešioliktinėmis, tercijomis, tonikos kvintakordo apvertimai, dominantseptakordas) iki keturių alteracijos ženklų imtinai, 2-6 etiudus, 4-6 pjeses, 2-4 ansamblius, 1-2 stambią formą.

Atsiskaitymo būdai:

3 perklausos: I - oji gruodžio mėn. (2 kūriniai)

II - oji vasario mėn. (kiti 2 kūriniai)

III - oji balandžio mėn. (visa programa - 4 kūriniai)

Baigiamasis egzaminas - gegužės mėn. (4 kūriniai: etiudas, stambios formos kūrinys, 2 skirtingo charakterio pjesės)

**PAGRINDINIO IŠPLĖSTINIO MUZIKINIO UGDYMO
PROGRAMA****VIII klasė
Programos apimtis 34 val.**

Įgytų žinių įtvirtinimas, grojimo pučiamuoju instrumentu technikos įgūdžių tobulinimas.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis. Kocertas tėveliams. Atliekamas 1 kūrinys.

II pusmetis. Akademinis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai. Kitas kūrinys atsiskaitomas klasėje.

IX klasė
Programos apimtis 34 val.

Įgytų žinių įtvirtinimas, grojimo pučiamuoju instrumentu technikos įgūdžių tobulinimas.

Atsiskaitymo būdai:

I pusmetis. Kocertas tėveliams. Atliekamas 1 kūrinys.

II pusmetis. Akademiniis koncertas. Atliekamas 1 kūrinys pasirinktinai. Kitas kūrinys atsiskaitomas klasėje.

Pastaba: visų klasių mokiniai – mokslo metų eigoje vykusių konkursų laureatai, akademiniam koncerte groti neprivalo, keliamuosiuose egzaminuose gali groti vieną kūrinį pasirinktinai, baigiamuosiuose egzaminuose – tik stambią formą.

Mokinių pasiekimai:

I. Veiklos sritis - muzikavimo technikos įvaldymas	
Nuostata – tobulinti muzikos kūrinių atlikimo gebėjimus	
Esminis gebėjimas – tobulinti atlikimo techniką, atliekant vis sudėtingesnę repertuarą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Atlikti sudėtingesnius muzikinius kūrinius	1. Tikslingai vartoti ir paaiškinti muzikos kalbos priemones; 2. Naudoti teisingą aplikatūrą, alteraciją, galėti paaiškinti nuorodas; 3. Įvardyti kūrinio formos elementus.
2. Tobulinti garso išgavimo įgūdžius	1. Naudoti ir gebėti paaiškinti garso išgavimo būdus; 2. Naudoti ir gebėti paaiškinti muzikos instrumento galimybes formuojant kokybišką garsą.
II. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti sudėtingesnę muzikinį tekstą	
Esminis gebėjimas – atliekant kūrinį taikyti muzikos kūrinių atskleidimo išraiškos priemones	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Išraiškingai atlikti skirtingų žanrų kūrinius.	1. Atpažinti ir nustatyti kūrinių žanrą, tinkamai jį interpretuoti; 2. Apibūdinti atliekamo kūrinio formą; 3. Kuo tiksliau atlikti kūrinio faktūros reikalavimus (ritmas, garsas, štrichai); 4. Apibūdinti ir perteikti atliekamų kūrinių emocijas 5. Demonstruoti kūrybiškumą, savarankišką mąstymą, sprendžiant kylančius meninius uždavinius.
2. Lavinti skaitymo iš lapo įgūdžius.	1. Savarankiškai analizuoti ir atlikti nežinomą muzikinį tekstą.
3. Improvizuoti ir kurti muzikines kompozicijas.	1. Žinoti improvizavimo ir komponavimo principus; 2. Išskirti muzikos kūrimo priemones ir būdus; 3. Pristatyti savo kūrybinę idėją ir jai įgyvendinti pasirinktas muzikos išraiškos priemones; 4. Gebėti užrašyti ir viešai atlikti savo kūrinį.
III. Veiklos sritis - muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje	
Esminis gebėjimas – viešai atlikti muzikinius kūrinius klausytojams	

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose, konkursuose ir kt.	1. Atlikti pasirinktą ar numatytą programą mokyklos ar miesto (rajono) renginiuose; 2. Tinkamai elgtis scenoje 3. Žinoti konkursų, festivalių paskirtį, reikalavimus ir juos vykdyti.
2. Vertinti savo ir kitų pasirodymus.	1. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ar draugų atlikimą (išskiriant privalumus ir trūkumus); 2. Žinoti, stebėti ir vertinti aplinkoje vykstančius muzikinius reiškinius.

PASIEKIMŲ VERTINIMAS

1. Mokinių pažanga ir pasiekimai vertinimi vadovaujantis Druskininkų Mikalojaus Konstantino Čiurlionio meno mokyklos „Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu“ patvirtintu mokyklos direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr.V1-92

2. Mokiniai vertinami 10 balų sistema. Pamokose mokytojai naudoja formuojamąjį vertinimą, o pusmečio ar metų pabaigoje – diagnostinį, apibendrinamąjį vertinimą.

Akademinių koncertų ir egzaminų vertinimo kriterijai

- teksto tikslumas;
- intonavimas;
- artikuliacijos aiškumas;
- garsas;
- laikysena;
- technikos įgūdžiai;
- metro pulsacijos ir formos pojūtis;
- kūrinio stiliaus pojūtis;
- kūrinio charakterio atskleidimas;

3. Apie pasiekimus mokiniai ir jų tėvai/įgalioti atstovai informuojami įrašais pažymių knygelėse, individualiais pokalbiais su instrumento mokytoju ir Mokyklos administracija. Apie vertinimą mokslo metams pasibaigus, egzaminus, kėlimą į aukštesnę klasę tėvai įgalioti atstovai taip pat informuojami per tėvų susirinkimus ir individualiai.